

практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2019. 288 с.

3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.

4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

5. Кифлюк Р. В. Особливості розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень, пов'язаних з насильством в сім'ї: дис...канд. юрид. наук: 12.00.09. Ірпінь, 2020. 233 с.

6. Сукмановська Л. М. Історичні аспекти виникнення проблеми домашнього насильства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 3. С. 272–281.

Сміжак Б. В.,

здобувач ступеня вищої освіти магістра навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та забезпечення корупції навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ **Федоровська Н. В.**

ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА З КРИВДНИКАМИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМ ОФІЦЕРОМ ГРОМАДИ

Важливим суб'єктом, що здійснює протидію домашньому насильству, є уповноважені підрозділи органів Національної поліції України, які виявляють осіб, які вчиняють домашнє насильство або схильні до такої поведінки. На ці підрозділи покладено обов'язок вжиття превентивних заходів, передбачених законодавством і спрямованих на запобігання правопорушенням, пов'язаним з домашнім насильством, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашнього насильства» [1], наказів МВС «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад» [2] та «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції».

Проект «Поліцейський офіцер громади» є доволі новим етапом у реформуванні правоохоронних органів та є ініційований Національною поліцією України.

Поліцейський офіцер громади (надалі – ПОГ) це посадова особа, яка представляє Національну поліцію на визначеній території (поліцейській дільниці). Його діяльність спрямована на забезпечення публічного порядку, протидію злочинності та формування правосвідомості громадян шляхом постійної взаємодії з громадськістю та місцевими органами.

Превентивна (профілактична) робота ПОГ поділяється на загальну та індивідуальну. Загальна превентивна робота – це комплекс заходів, що спрямовуються на виявлення причин і умов, які сприяють вчиненню правопорушень, їх викорінення, проведення профілактично-роз'яснювальної роботи у громаді. Індивідуальна превентивна робота є комплексом заходів стосовно конкретних громадян, що схильні до скоєння правопорушень, і осіб, що перебувають на обліках в органах поліції, із метою запобігання скоєння ними різного роду правопорушень [3, с. 117].

Здійснюючи запобігання та протидію домашньому насильству, ПОГ насамперед повинен сам демонструвати дотримання правових норм, регулюючих цю сферу суспільних відносин, показувати приклад власним благополучним сімейним життям. На жаль, не секрет, що у сім'ях деяких поліцейських також існує насильство. Отже, для того, щоб здійснювати запобігання та проти дію домашньому насильству у сім'ях мешканців поліцейської дільниці, працівник поліції перш за все повинен виховати нульову толерантність до насильства у себе особисто. Інакше ефективність профілактики домашнього насильства на закріпленій дільниці зводиться нанівець [3, с. 115].

ПОГ застосовує профілактичні заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення. Також він виявляє на поліцейській дільниці/територіальній громаді осіб, які вчиняють домашнє насильство або осіб, схильних до такої поведінки. У разі виявлення випадків домашнього насильства ПОГ застосовує всі можливі заходи для надання невідкладної, зокрема домедичної і першої медичної, допомоги особам, які постраждали, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я [2].

Оцінка ризику проводиться відповідно до небезпек/факторів ризику вчинення насильства в сім'ї, визначених у формі оцінки ризику вчинення насильства в сім'ї, згідно з додатком до цього порядку, для особи або осіб, які постраждали шляхом такого насильства. З'ясування обставин спору, визначення чинників та обставин, які становлять або можуть становити небезпеку для особи. За результатами заповнення Форми оцінки ризиків домашнього насильства ПОГ визначають ступінь небезпеки, який необхідно враховувати при винесенні екстрених заборонних приписів щодо правопорушників, та масштаб такого насильства, вживатимуть інших заходів для його припинення, запобігання продовження або повторне призначення, а також надання допомоги постраждалим [4].

При виявленні фактів насильства на ПОГ покладається застосування не лише запобіжних, а й примусових заходів. До спеціальних форм реагування дільничних офіцерів поліції на вчинення домашнього насильства належать: 1) терміновий заборонний припис стосовно кривдника; 2) постановка на профілактичний облік кривдника та проведення профілактичної роботи.

Особи, що імовірно вчинили домашнє насильство, затримуються в порядку, визначеному законом, та доставляються до територіального органу поліції. Відомості щодо затриманих осіб заносяться до Журналу обліку доставлених осіб, які вчинили правопорушення [2].

Одним із завдань ПОГ є робота з кривдниками. Відповідно до тлумачення, кривдник – це особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі [1].

ПОГ проводить профілактичну роботу з кривдниками задля запобігання вчинення ним домашнього насильства. Здійснюється профілактична робота забезпеченням тимчасового обмеження прав та обов'язків кривдника [2].

Рішення про поставлення особи на превентивний (профілактичний) облік приймає керівник ТВП або його заступник на підставі наданих ПОГ матеріалів, а також вносяться відповідні відомості до ЄІС МВС. У ПОГ зберігаються відомості про осіб, які перебувають на превентивному (профілактичному) обліку.

На осіб, узятих на превентивний (профілактичний) облік, і які проживають на території, закріпленій за відповідною поліцейською дільницею, заводяться облікові справи. Забороняється зняття з обліку особи, яка перебуває на превентивному (профілактичному) обліку та переїхала на нове

місце проживання, без надходження з відповідного ТВП підтвердної інформації про поставлення її на профілактичний облік у зазначеному місці [2].

Відповідно до Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 25 лютого 2019 р. № 124 уповноважений підрозділ поліції бере на профілактичний облік кривдника з моменту виявлення факту вчинення ним домашнього насильства на встановлений законодавством термін та проводить із ним профілактичну роботу. Профілактичний облік кривдників, які не досягли 18-річного віку, здійснюється співробітниками підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України [5].

Підставами для поставлення кривдника на профілактичний облік є:

1. Складений адміністративний протокол про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-2 КУпАП.

2. Терміновий заборонний припис стосовно кривдника, винесений працівником уповноваженого підрозділу поліції.

3. Отримання уповноваженим підрозділом поліції в установленому законом порядку інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику.

4. Рішення суду про накладення адміністративного стягнення за адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-2 КУпАП.

5. Відкриття кримінального провадження стосовно кривдника у зв'язку з учиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статі.

6. Повідомлення установи виконання покарань про звільнення від відбування покарання кривдника, засудженого за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі.

На нашу думку, реалізація методу переконання ПОГ в ході проведення профілактичної роботи на поліцейській дільниці проявляється у наступних формах запобігання та протидії домашньому насиллю:

- профілактична бесіда;
- правове виховання;
- правова освіта;
- правова пропаганда;

- обговорення поведінки за місцем проживання чи роботи;
- поквартирний і подвірний обхід.

ПОГ із метою виконання своїх обов'язків мають право готувати матеріали про анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, надсилати їх до уповноваженого підрозділу з контролю за обігом зброї та дозвільної системи з метою прийняття рішення щодо анулювання дозволів у порядку, визначеному законодавством, а також вилучати зброю та боєприпаси [2].

На мою думку, підсумовуючи все сказане, можна додати що поліцейський офіцер громади є позитивною реформою правоохоронної гілки держави, адже вирішувати порушення можна відразу, не посилаючись на вище керівництво, адже відповідно до законодавства ПОГ має більше повноважень ніж дільничний. Щодо роботи ПОГ з кривдниками, то він як і будь-який правоохоронець має відповідні повноваження щодо запобігання насильства у громадах зокрема.

Необхідно зазначити, що усі методи, які поліцейські використовують у процесі запобігання та протидії домашньому насильству, повинні поєднуватись один із одним для успішного досягнення результату превентивного впливу.

Список використаних джерел

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.
2. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ МВС України від 28.07.2017 № 650 зі змінами від 18.05.2022 № 301. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>.
3. Діяльність служби дільничних інспекторів міліції щодо попередження насильства в сім'ї : монографія / А.М. Волошук, Х.П. Ярмакі, О.В. Ковальова. Одеса : ОДУВС, 2013. 218 с.
4. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: спільний наказ Мінсоцполітики та МВС України від 13.03.2019 № 369/180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text>.
5. Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України: наказ МВС України від 25.02.2019 № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z027019>.